

Posudek diplomové práce

Autor diplomové práce: Bc. Martina Kasalová

Název diplomové práce: Komunikování informace v grafickém designu

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Petra Sluková

Oponent: Karel Minařík

Hodnocení: Velmi dobrý, předloženou diplomovou práci doporučuji k obhajobě

Cíl práce: Cílem práce je poskytnout přehled metod, prostředků a nástrojů v oblasti informačního designu a zpracovat případovou studii, dokumentující jejich využití v praxi.

Hodnocení:

Předkládaná práce shrnuje obecné principy disciplíny tzv. informačního designu, tedy oblasti vizuální komunikace, s níž se setkáváme v reálném světě (dopravní značení, orientační systémy budov, ...) i ve světě „virtuálním“ (grafické rozhraní aplikací a webových stránek, kiosky, informační panely).

Největší část práce se věnuje **shrnování** a **popisování** principů informačního designu na základě citace použité literatury. Začíná skutečně od počátků, a dozvíme se tedy o teorii komunikace, o informaci i šumu (s. 13), i o tom, že po „epoše písma“ přichází „epocha tisku“ (s. 15), že „myšlení je procesem, při kterém člověk prostřednictvím svého intelektu poznává své okolí, tyto poznatky pak rozumem rozebírá a skládá je do smysluplných celků, přičemž provádí činnosti jako srovnávání, zobecňování, klasifikování, vyvozování, odvozování (...)" (s. 50) a tak dále. To by zajisté nevadilo, kdyby obsahem stěžejní části práce nebyly podobné výpisky z četby. Je obtížné jakkoliv **hodnotit** obsah práce, která svým pojetím a zpracováním připomíná heslo z encyklopedie. Informace jsou „v rámci možností úplné a vyvážené“.

Nutno dodat a ocenit, že řešerši autorka provádí velmi důkladně (někdy možná až příliš důkladně, jak dokládá výše citovaná pasáž o myšlení). Neuchyluje se k povšechným tvrzením typu „každý ví, že ...“, „mnoho vědců tvrdí, že ...“, apod., k nimž se práce na podobná témata tak často uchylují. Úzké zaměření na shrnutí a popis však ukazuje, že i opačný extrém je na újmu přínosu práce. Rešerše je zpracována stylem „autor A tvrdí ...“, „autor B tvrdí“ a málokde informace syntetizuje, opatřuje komentářem, či analyzuje rozdíly v přístupech a orientacích. Snížené hodnocení na „velmi dobře“ dávám tedy s přihlédnutím k tomuto.

Díky silnému důrazu na rešerši práce neobsahuje závažné chyby, nepřesnosti v terminologii či zavádějící tvrzení – vyjma míst, kde opouští bezpečné pole, jako je tomu např. v kapitole **typografie**, kde operuje pojmy „malá písmena“, „velká písmena“ místo přesnějšího „minusky“ a „kapitálky“ a přebírá rozdělení typů písma z práce Pettersona: to je však pouze **jedno** z mnoha možných dělení typů písma, navíc poměrně hrubé (s. 59n). Je škoda, že se nenašel prostor na zmínku o písmu, které Adrian Frutiger navrhnul pro letiště Charlese de Gaulla, a které obsahuje mnoho stěžejních myšlenek i konkrétních aspektů pro informační design – např. to, že písmo je navrženo tak, aby bylo čitelné i v ostrých úhlech a „za běhu“ (viz např. <http://www.fontblog.de/C420185419/E1442013706/index.html>). Typografii lze vůbec považovat za jedno ze **stěžejních** témat pro zkoumání informačního designu, nikoliv ji odbýt klišé, že „typografie je svébytným a obsáhlým oborem“. Pokud by se autorka nedržela tak blízko hlavní literatury, zejména prací Rune Pettersona, mohla například objevit, že pro Pražské Metro v 70. letech zpracoval Jiří Rathouský speciální písmo, které je v současnosti nahrazeno Helveticou, zůstává však použito pro zpracování kovových názvů stanic na stěnách tunelů stanic. Takový je neblahý důsledek soustředění na práci s několika málo prameny.

Horší je, že díky soustředění na práci s několika málo prameny nezbyvá místo či energie na **příklady** povedených, nepovedených, významných, zajímavých příkladů informačního designu. Dozvíme se tedy, že „šipka je tvarem, který vymezuje směr pohybu“ (s. 59), což je zajisté správně – proč ale není informace

doprovodena (ve shodě s principy informačního designu) ilustračním obrázkem? Proč nejsou ilustracemi doprovázeny i ostatní principy v práci hojně citované? (Jako příklad za všechny systém piktogramů ISOTYPE.) Pokud by autorka vycházela více z prací Edwarda Tufteho uvedených v literatuře, jistě by došla k odlišnému pohledu na důležitost principů.

Druhá část práce, případová studie, která rozebírá principy informačního designu v komunikaci Dopravního podniku hlavního města Prahy (DPP) tvoří **nejsilnější součást** práce. Rešerše je zpracována velmi svědomitě a vychází z principů shrnutých v části předchozí. Věnuje velkou pozornost detailu prostředků komunikace, např. signalizaci příští zastávky soupravy metra, apod. a celkově zvedá přínos práce. Rozebírá rozmanitost prostředků komunikace, pro pražské metro typický důraz na barevné kódování, simultánní obrazovou a zvukovou signalizaci, aj. Jedinou výtkou zde je, že přístup k tematice je zde podobně „školní“ jako v části předchozí – z pohledu diplomové práce informační design DPP nemá jedinou chybu, komunikace je ukázková, použitelnost vynikající. To ale zajisté nebude pravda. Bylo by také daleko vhodnější včlenit ilustrační fotografie přímo do textu, nikoliv jako separátní přílohu – a ještě lépe, pořídit fotografie vlastní, nikoliv použít fotografie dostupné z webu.

Stylistická úroveň práce:

Práce je napsána (až na naprosté výjimky) stylem odpovídajícím požadavkům kladeným na diplomovou práci, neobsahuje překlepy a pravopisné chyby.

Formální úprava práce:

Práce je svědomitě upravena, přehledně členěna do kapitol, sazba formálně v pořádku.

Doplňující otázky pro obhajobu:

Vzhledem k výslovně pozitivnímu obrazu informačního designu DPP v druhé části práce doporučuji otázky na jeho případná slabá místa a problémy. Doplnující dotazy lze položit na komunikaci ve „výjimečných případech“, např. přerušení provozu linky, nahrazení tramvajové dopravy autobusy, atd.

V Praze, dne 21. 1. 2009

Karel Minařík

